

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นพื้นที่ในการศึกษา การศึกษานี้ได้ใช้ตัวแทนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นหลักของการวิจัย และในบางประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาเสริม เพื่อให้การศึกษานี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมองสภาพการณ์ และปัญหารวมถึงแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเดือนธันวาคม 2549 – กุมภาพันธ์ 2550 (ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ, 2548) ประกอบกับเป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 400 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามจะมีการสอบถามทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเด็นดังนี้

1. ระดับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวและความเหมาะสมกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อทราบถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยนำปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ และด้านระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขและเลือกเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรง แล้วนำไปสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อถือได้ โดยนำไปทดลองใช้ (Pre-Test) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน 20 กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Statistics) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) มีค่าเท่ากับ 0.98

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษานี้เป็นงานวิจัย โดยสอบถามทัศนคติโดยตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดขึ้นมา ประกอบกับข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.1 ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด (Open- ended question) และคำถามปลายปิด (Close – ended question) จากกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดในแบบสอบถามคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อค้นหาทัศนคติของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยแบ่งทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านคมนาคมขนส่ง
2. ด้านที่พักและร้านอาหาร
3. ด้านแหล่งท่องเที่ยว
4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
 - 5.1 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการ
 - 5.2 ด้านการจัดสื่อความหมายธรรมชาติ
 - 5.3 ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 - 5.4 ด้านการตลาด
 - 5.5 ด้านการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น

คำถามในตอนที่ 2 นี้เป็นคำถามแบบลิเคิร์ต (Likert 's Scale) มาตรฐานกำหนดให้มี 5 ระดับ และลักษณะข้อความที่ใช้มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ระดับทัศนคติ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้เกณฑ์การให้คะแนน ของค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แบ่งระดับทัศนคติออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงลบอย่างมาก
คะแนนระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงลบ
คะแนนระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีทัศนคติเป็นกลาง
คะแนนระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวก
คะแนนระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอย่างมาก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการค้นคว้าวิจัย web-site ต่างๆ ประกอบการอธิบายร่วมกับข้อมูลที่ได้จากข้อมูลแบบปฐมภูมิ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและมีความถูกต้องมากขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด จึงจำเป็นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่

2. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะใช้ตารางสำหรับ Yamane (1967) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และค่าความคลาดเคลื่อน .05

เปอร์เซ็นต์ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 839,134 คน (สวนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ, 2548)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณได้จากสูตรของ Yamane (1967) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	คือ	ขนาดของตัวอย่าง
	N	คือ	ขนาดประชากรที่ใช้ในการวิจัย
	e	คือ	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (.05)
	n	=	$\frac{839,134}{1 + 839,134 (.05)^2}$
		=	399.968 คน

จากการคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าว ปรากฏว่า จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น อย่างน้อย 400 คน

วิธีทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการของวิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของทัศนคตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้วิเคราะห์และอธิบายระดับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
 3. ค่า t-test ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
 4. ค่า F – test หรือ Analysis of Variance (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และใช้วิธี Post Hoc ใช้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe
 5. ค่า Pearson Correlation หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
- ทั้งนี้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ระดับ .05